WALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VII. Kraków, piątek 6 czerwca 1924 Nr. 126

NOWY DZIENNIK

Adres red... ...tracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefo... ...kowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.128 ...Krakowie 460690.
...ależy nadsyłać wprost do Administracyi. ...ane Redakcyi nie będą uwzględnione.
...nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
...ny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Nru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. zł. 3·40 kwrt. zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. „ 3·60 kwrt. „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową mies. „ 4·20 kwrt. „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową mies. „ 7·00 kwrt. „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo zlp. 0·10, wiersz milimetr. 1-szp. zlp. 0·10. Nadesłane zlp. 0·30. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście zlp. 0·40. Wiersz milim. 1-szp. na 1-szej stronie zlp. 0·50
Gratulacye zlp. 5. Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% droższe.
Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty.

Bierność rządu wobec kryzysu ekonomicznego

Kraków, 5 czerwca

(sn) Najważniejszą troską chwili bieżącej jest sprawa kryzysu gospodarczego. Wbrew zgodnej opinii wszystkich ludzi przewidujących zajął szef obecnego gabinetu wobec tej kwestyi od początku stanowisko bagatelizująco-optymistyczne a nie widać żadnych oznak, któreby wskazywały na to, że coraz wyraźniej występujące symptomy ciężkiej choroby gospodarczej wpłynęły na zmianę tego stanowiska. Mimo niewątpliwie wielkich zasług p. Grabskiego nie można prześlepić faktu, że konsekwencya, z jaką trzyma się raz powziętych mniemań, przestaje często być zaletą a staje się wadą.

Od dłuższego już czasu dyskutuje się w prasie i w organizacyach odnośnych kół nad kwestyą kryzysu gospodarczego. Wyjaśniono dostatecznie jego przyczyny i rzucono mnóstwo myśli, jakby można było usunąć a przynajmniej złagodzić natężenie kryzysu. Wiele z tych myśli nie nadaje się do realizacyi, z pozostałych niektóre leżą wogóle poza sferą działalności państwa, niemniej jednak pozostaje jeszcze szereg wniosków, których urzeczywistnienie leży w mocy rządu, a które zasługują w każdym razie na gruntowne zastanowienie się nad niemi.

Przed kilku dniami uchwaliła Rada Handlowo-Przemysłowa szereg postulatów, jak natychmiastowe zwolnienie od podatku obrotowego towarów eksportowanych, zniesienie opłat wywozowych od produktów przemysłowych, rewizyę eksportowych taryf kolejowych itd. Z innej strony podniesiono myśl nadania nowopowstałemu Bankowi Gospodarstwa Krajowego prawa emitowania papierów wartościowych, zabezpieczonych lombardem towarów lub hipotekami, a nadających się do obrotu pieniężnego. Coraz liczniej mnożą się też głosy, domagające się przynajmniej pomocy rządu w staraniach o większe pożyczki zagraniczne.

Rząd zachowuje się jednak wobec tych wszystkich postulatów zupełnie biernie. Jedyną akcyą, jaką rozwinął, jest utworzenie komisyi dla obniżenia kosztów utrzymania. Komisya ta, ustalonym już u nas trybem, odbędzie parę posiedzeń, rozpisze ankietę, wypowie kilka słusznych uwag... i na tem się skończy.

Bierność rządu wobec sprawy tak zasadniczej i palącej jest wręcz niezrozumiała. Nie sądzimy, aby wstrzymywała go od interwencyi obawa, że w interesie zażegnania kryzysu będzie musiał zrezygnować z części dochodów państwowych. Wszak nie ulega wątpliwości, że jeśli nie poczyni się nic, by walczyć z kryzysem, jeśli pozwoli mu się rozwinąć, to klęskę, jaką sprowadzi on na społeczeństwo, odczuje również i skarb. Uszczerbek w dochodach grożący w takim wypadku, będzie bez wątpienia znacznie większy, niż ofiary, kosztem których możnaby dziś skutecznie zażegnać kryzys.

Trzeba bowiem być ślepym, by nie widzieć, że kryzys nie tylko nie ustępuje lecz przeciwnie zaostrza się, zyskuje na sile i zatacza coraz szersze kręgi. Przemysł eksportowy zamarł już prawie zupełnie, a i szereg gałęzi przemysłu, produkującego na własne potrzeby krajowe, walczy z trudem z konkurencyą sąsiadów zachodnich: Czechosłowacyi, Austryi i Niemiec. Z każdym tygodniem wzrasta ilość bezrobotnych, choć milczą o tem statystyki urzędowe i redukuje się ilość dni roboczych a w następstwie tego nędza zaczyna się szerzyć w masach robotniczych i popycha je do pożałowania godnych wykroczeń, jak to miało miejsce w zakładach widzewskich w Łodzi. Jak wiadomo wykroczenia te rozegrały się na tle odmowy wypłacenia zaległych płac z powodu braku gotówki. I w tym kierunku nie można oszczędzić rządowi względnie dyrekcyi Banku Polskiego zarzutu, że zbyt mało troszczy się o interesy gospodarstwa społecznego a natomiast uprawia typowo zaściankową politykę, ograniczając emisyę złotych ogromnie poniżej dopuszczalnej statutowo granicy. Statut przewiduje pokrycie złotem w 30 proc. a rzeczywiste pokrycie wynosiło 20 maja aż 200 procent, czyli, że według statutu byłoby wolno powiększyć emisyę biletów złotych sześciokrotnie. Przesadna ta powściągliwość polega oczywiście na tężenie kryzysu, gdyż zaostrza brak kredytu i gotówki.

Krwawe zajścia w Łodzi, nie powinny minąć bez echa. Jeżeli rząd sam i teraz jeszcze nie zdecyduje się wystąpić czynnie do walki z przesileniem gospodarczem, w takim razie Sejm powinien zażądać, by walkę tę bezzwłocznie podjęto. Każdy dzień zwłoki pogarsza sytuacyę i utrudnia rozpoczęcie sanacyi gospodarczej, która jest dziś zagadnieniem niemniej palącem niż była niem do niedawna sanacya finansowa.

Ustawa o pełnomocnictwach skarbowych na piątkowem posiedzeniu Sejmu.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Ustawa o pełnomocnictwach była wczoraj przedmiotem obrad posiedzenia komitetu politycznego Rady ministrów. Jak się dowiaduję, dzisiaj zostanie ustawa o pełnomocnictwach ostatecznie wykończoną i ustaloną.

W piątek zostanie ustawa ta przedłożona sejmowi, przyczem zabierze głos prem. Grabski.

Większość dla ustawy jest zapewniona, mimo, iż Chadecy są z ustawy niezadowoleni.

Ulgi w spłacaniu podatku gruntowego

Sin. Warszawa. (Telefonem) W tych dniach zostanie ogłoszone rozporządzenie min. skarbu uzupełniające poprzednie rozporządzenie o wyrównaniu podatku gruntowego i zastosowania ulg w spłacaniu tego podatku z powodu szkód doznanych wskutek wypadków wojennych i klęsk żywiołowych.

Jest to gra prem. Grabskiego, który w ten sposób chce skaptować posłów włościańskich dla ustawy o pełnomocnictwach skarbowych dla rządu.

Kupcy w Warszawie zniżyli o 10 proc. ceny towarów

Sin. Warszawa. (Telefonem) Kupcy, krawcy, szewcy warszawscy zniżyli o 10 proc. cenniki towarów, wzgl. swych wyrobów.

Posłowie socyalistyczni u prem. Grabskiego w związku z kryzysem gospodarczym

Sin Warszawa. (Telefonem). W dniu wczorajszym odbyli dłuższą konferencyę z prem. Grabskim posłowie socyalistyczni Barlicki i Marek.

Jak się dowiaduję prem. Grabski przedstawił posłom propozycye przemysłowców, któreby umożliwiły usunięcie kryzysu przyczem koniecznemi byłyby pewne zmiany w ustawodawstwie socyal.

Przedstawiciele przemysłowców nie tracą nadziei po rozmowie z posłami PPS i NPR, że poruszone kwestye zostaną załatwione ku obopólnemu zadowoleniu.

Poseł Korfanty o sytuacyi gospodarczej na Górnym Śląsku.

Sin. Warszawa, (Telefonem) Wczoraj odbył konferencyę z premierem Grabskim pos. Korfanty i przedstawił mu ciężką sytuacyę na G. Śląsku, jaka się wywiązała wskutek stagnacyi gospodarczej.

Spadek kosztów utrzymania w Warszawie w maju

Warszawa, 4. 6 PAT. Komisya do badania zmian kosztów utrzymania na posiedzeniu dnia 3 bm. ustaliła, że koszta utrzymania w Warszawie w miesiącu maju w stosunku do kwietnia zmniejszyły się o 0,90%.

Obrady komisyi Sejmu i Senatu.

Senacka komisya budżetowa.

Sin Warszawa. (Telefonem). Na senackiej komisyi budżetowej referował sen. Osiński budżet min. pracy i opieki społecznej. Min. Simon omówił następnie całokształt prac ministerstwa, wskazując na ciężką sytuacyę, jaka się wytworzyła wskutek stagnacyi w przemyśle i na obowiązki ministerstwa w obecnej chwili.

W czasie dyskusyi wskazał sen Rottenstreich (Koł Żyd.) na to, że państwowe biura pośrednictwa pracy nie przyjmują zredukowanych robotników żydowskich, którzy się zgłaszają na wyjazd do Francyi. Podobnie uniemożliwia się robotnikom żydowskim wyjazd do St. Zj. przez przetrzymywanie affidavitów tak długo, aż kwota polska zostanie wypełniona. — Biura okrętowe otrzymały z ministerstwa polecenie usunięcia z pośród pracowników wszystkich Żydów, a po zredukowaniu przyjęto na ich miejsce inne siły. Inwalidom żydowskim nie zatwierdza się koncesyi na sprzedaż wyrobów tytoniowych. W końcu mowca zwraca uwagę, że niejednokrotnie lekarze powiatowi pełnią zarazem obowiązki lekarzy Kas chorych, co nie jest dopuszczalne.

Min. Simon w odpowiedzi sen. Rottenstreichowi wyjaśnia stanowisko ministerstwa wobec poruszonych spraw, odnośnie do lekarzy przyznaje słuszność, że dotychczas istniały tu pewne przekroczenia obowiązujących przepisów, które jednak zostaną w przyszłości usunięte.

Z sejmowej komisyi regulaminowej.

Sin Warszawa. (Telefonem). Wczoraj odbyło się posiedzenie sejmowej komisyi regulaminowej, na którem dyskutowano nad wydaniem sądowi posłów Czertwertyńskiego (ZLN) i Lubarskiego (Ukr). Wydania pos. Czertwertyńskiego domagał się sąd za to, że podczas pobytu w swych dobrach zabrał chłopcu żydowskiemu worek z kłosami zboża, a na żądanie zwrotu tegoż przez chłopaka obił go dotkliwie szpicrutą.

Pos. Brownsford (n. d.) przedstawiwszy wedle swych informacyi przebieg sprawy postawił wniosek o niewydanie pos. Czertwertyńskiego.

Pos. Schreiber (Koło Żyd.) zwraca uwagę, że nietykalność poselska nie daje nikomu prawa do nadużywania jej przez wykonywanie samosądu i występuje przeciw wnioskowi referenta.

W głosowaniu przyjęto wniosek pos. Brownsforda głosami posłów prawicy i Piasta, przyczem Ch D. wstrzymała się od głosowania.

Wniosek o wydanie pos. Lubarskiego za przemówienie na zgromadzeniu został po dłuższej dyskusyi, w której przemawiali pos. Marweg, Schreiber, Konopczyński i i. odrzucony głosami Piasta i lewicy, przyczem posłowie Ch. D. wstrzymali się od głosowania.

Sejmowa komisya wojskowa.

Sin Warszawa. (Telefonem). Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi dla spraw wojskowych posłowie interpelowali obecnych przedstawicieli min. spraw wojskowych co do aktualnych kwestyi. M. in. pos. Witkeewicz zainterpelował w sprawie nowych wypadków pobicia żołnierzy w kilku formacyach i zażądał wydania energicznych zarządzeń celem uniknięcia na przyszłość podobnych wydarzeń.

Pos. Kirschbraun (Koło Żyd.) przypomina, że już niejednokrotnie interweniował w wypadkach pobicia żołnierzy-Żydów, jednak nigdy nie otrzymał odpowiedzi na swe interpelacye, mowca wyraża nadzieję, że interwencya pos. Witkiewicza wywoła zainteresowanie się tą sprawą i przyczyni się do usunięcia tych smutnych faktów.

Kluby sejmowe o sytuacyi politycznej

Wniosek o wyrażenie nieufności min. Zamoyskiemu.
N. P. R. za demokratyczną ordynacyą do gmin.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Wczoraj toczyły się narady klubów sejmowych nad obecną sytuacyą polityczną.

Związek parlamentarny lewicy obradował nad stosunkiem do min. spraw zagr. Zamoyskiego, który wobec zasłabnięcia nie będzie mógł wygłosić w komisyi ekspose o sytuacyi. Na zebraniu związku parlamentarnego lewicy uchwalono postawić wniosek o wyrażenie min Zamoyskiemu votum nieufności.

Po referacie pos. Popiela przyjęto rezolucyę uznającą za rzecz pierwszorzędnej wagi najrychlejsze załatwienie ustawy o samorządzie gminnym. Co do zasady na jakiej ma się oprzeć gmina wiejska, rezolucya wypowiada się za gminą zbiorową, przyczem powzięto cały szereg zastrzeżeń odnośnie do przedłożenia rządowego (np. sprawa: członkostwo gminne i in.).

Dalsza rezolucya wypowiada się przeciw ograniczeniu zasad demokracyi przy wyborach do ciał samorządowych.

W dniu wczorajszym toczyły się również obrady klubu pos. Bryla.

Choroba min. Zamoyskiego

Warszawa. 4. 6. PAT. Pan minister spraw zagranicznych Zamoyski od paru dni zaniemógł i od wczoraj nie opuszcza swego mieszkania.

Marx utworzył nowy gabinet.

Berlin, 4. 6 PAT. Prezydent Ebert zamianował dra Marksa kanclerzem rzeszy, zatwierdzając dotychczasowych ministrów na ich stanowiskach.

Program nowego rządu

Berlin, 4. 6 PAT. Dziś o godz. 5-ej popołudniu nowy rząd, który faktycznie jest dawnym rządem partyi centrum, przedstawi się parlamentowi. W swojej mowie programowej kanclerz Marks podkreśli następujące punkty polityki zagranicznej nowego rządu, wzamian za przyjęcie sprawozdania rzeczoznawców i lojalne jego wykonanie rząd będzie domagał się uwolnienia wszystkich Niemców uwięzionych przez władze okupacyjne, zniesienia umów zawartych z Micum, wcielenia z powrotem sieci kolejowej zarządzanej obecnie przez francuskie władze okupacyjne do ogólnej sieci kolei żelaznych Rzeszy. Zniesienia linii celnej między terenami okupowanemi a Niemcami, wreszcie ewakuacyi Zagłębia Ruhr i innych pozostałych terenów w czasie przewidzianym przez traktat wersalski.

Dyskusya nad oświadczeniem rządowem.

Berlin. 4. 6. PAT. Na dzisiejszem posiedzeniu Reichstagu po oświadczeniu rządowem spodziewana jest dyskusya, w czasie której trzy stronnictwa rządowe złożą prawdopodobnie krótkie oświadczenia.

* * *

Berlin, 4. 6 PAT. Partya ludowa wydała komunikat, w którym stwierdza winę nacyonalistów w niedojściu do skutku bloku prawicowego zaznaczając że porozumienie nie zostało utrzymane wskutek żądań postawionych przez nacyonalistów.

Wykluczenie komunisty z Reichstagu.

Berlin, 4. 6. PAT. Prezydent parlamentu wykluczył komunistę Kannena na 20 posiedzeń.

Zadawalający stan zdrowia kanc. Seipla.

Wiedeń, 4. 6 PAT. Godz. 7'30 Dr Seipel spędził noc dobrze. Temperatura 37'3 puls 100, oddech 28. Stan objektywny i subjektywny zadowalający.

* * *

Wiedeń, 4. 6 PAT. Godz. 13'30. Stan zdrowia dra Seipla niezmieniony.

Zniesienie przymusu zaświadczeń podatkowych przy staraniu o paszport.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Ministerstwo spraw wewnętrznych wydało rozporządzenie uchylające przymus przedkładania zaświadczeń ze strony władz skarbowych o zapłacenie podatków przez petentów starających się o paszporty zagraniczne.

Przymus rzedkładania zaświadczeń stosowany będzie jednak wobec osób, które mają zamiar na stałe wyjechać zagranicę i do tych, którzy jadąc z ocen starają się o paszporty ulgowe.

Podwyższenie kontygentu paszportów ulgowych w Warszawie.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Komisaryat rządu w Warszawie powiększył znacznie dla stolicy kontyngent paszportów ulgowych. Jak się dowiaduję zapewne i w innych miastach zostanie kontyngent paszportów ulgowych powiększony.

Pogłoski o zamachu stanu w Rumunii.

Londyn. 4. 6. PAT. Wobec pogłosek o zamachu stanu w Rumunii, tutejsze poselstwo rumuńskie oświadcza, że urzędowe koła w tej sprawie nie otrzymały żadnych wiadomości.

Zwycięstwo powstańców w Albanii.

Rzym. 4. 6. PAT. Tirana została wczoraj po kilkugodzinnej krwawej walce zdobyta przez powstańców. Poległo kilkaset osób po obu stronach. Bliższych szczegółów brak jeszcze.

* * *

Rzym. 4. 6. PAT. Dzienniki donoszą, że rząd albański ustąpił. Interwencya Włoch nie jest wykluczona w razie zwycięstwa rewolucyi. W Skutari podobnie jak i w Walonie przyszło do walk ulicznych.

Zaniepokojenie w Jugosławii.

Wiedeń. 4. 6. PAT. „Neue Fr. Presse" donosi z Białogrodu: Prasa białogrodzka wyraża żywe zaniepokojenie z powodu wydarzeń w Albanii. Zdaniem prasy białogrodzkiej Włochy zachęcają powstańców albańskich. W razie gdyby nastąpiła interwencya Włoch w Albanii względnie gdyby włoskie okręty wojenne zawinęły do jednego z portów albańskich, nastąpiłoby zdaniem prasy białogrodzkiej wkroczenie wojsk jugosłowiańskich do Skutari.

Ze sportu.

MAKKABI—M. T. K. (Budapeszt) 1:5 (1:2)

Mistrz Węgier, mimo kilku rezerwowych pokazał nam grę ładną. Szybki start, umiejętność strzelania przy pięknej kombinacyi oto jego zalety. Przez pierwsze dziesięć minut goście silnie napierają i zdobywają przez lewego łącznika pierwszą bramkę. Makkabi przechodzi do ataku i wyrównuje przez Goldflussa, gra staje się otwartą, prowadzona w szybkim tempie. Po przerwie gra traci na tempie i przestaje być interesującą.

Goście zdobywają dalsze trzy bramki. Makkabi z wyjątkiem Schneidra II w obronie i Schlingera w pomocy zawiodła. Sędzia p. Brand dobry.

POLSKA—AMERYKA

Warszawa. Warszawski okręgowy związek piłki nożnej podaje do wiadomości, że zawody międzypaństwowe piłki nożnej Ameryka—Polska odbędą się w Warszawie 12 czerwca o godz. 6-tej popołudniu.

Freund. Tutejsi kahalnicy asekurują się jednak i na wypadek klęski wyborczej, zapowiadając z góry wniesienie... protestu, ażeby tylko syoniści w kahale nie zasiedli. Cały harmider jest chwilowo przedwczesny, gdyż wybory odbędą się prawdopodobnie dopiero późną jesienią.

Dnia 21 i 22 maja br. wystawiło Tow. „Muza" w sali Kasyna miejskiego („Sokół" raz na zawsze odmówił „Muzie" sali, jako towarzystwu żydowskiemu!) sztukę Gabryeli Zapolskiej „Ich czworo". Jakkolwiek sztuka ta nie posiada głębszych walorów literackich i artystycznych, to jednak wprost znakomitą grą amatorów—artystów i artystek wprawiła publiczność w zdumienie. Prócz wybornej gry złożyły się na doskonałą i harmonijną całość — odpowiednie tempo oraz nad wyraz sprawnie funkcyonująca strona techniczna. Sztukę reżyserował p. Wisznowic, który też znakomicie odtworzył rolę główną Fedyckiego oraz rolę Mandragory (w prologu i epilogu). P. Leiblowa jako „pani profesorowa" wykazała w opanowaniu roli prawdziwy artyzm, jednolitość w ujęciu zasadniczej linii swej roli i nadzwyczajną swobodę na scenie. Pna Lichtblau, jako „szwaczka", także i tym razem, okazała niepospolity talent i niezwykłą inteligencyę. Do wysokiego poziomu dostrajali się bez zarzutu p. A. Margulies oraz p. Mahlerówna i p. Rosnerówna. Strona techniczna sztuki spoczywała w rękach p inż. Bernsteina i p. Czecha. Całość pozostawiła jak najlepsze wrażenie. Tow. „Muza" zaskarbiło sobie dotychczasową swą pracą prawdziwą wdzięczność tutejszej publiczności. Dalsza praca wyda niewątpliwie dalsze i coraz lepsze wyniki.

Przegląd gospodarczy

HANDEL

UKŁAD CELNY. Łotwa, Estonia i Finlandya zawarły między sobą układ celny, na mocy którego przyznają sobie specyalne ulgi i przywileje. Inne państwa z ulg tych nie korzystają, nawet na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania. Według wiadomości, podawanych przez prasę niemiecką Czesi zamierzają zawrzeć podobny układ z Austryą, Jugosławią i Węgrami, aby w ten sposób uzyskać dla swego przemysłu szeroki rynek zbytu, zamknięty dla innych państw.

PRZEMYSŁ

NARADY RZĄDU Z PRZEMYSŁEM ŚLĄSKIM. W dniu 31 maja br. odbyły się w Min. Przemysłu i Handlu konferencye ministra Kiedronia z przemysłowcami śląskimi węglowymi i hutniczymi. Przedmiotem obrad było położenie przemysłu śląskiego, w szczególności podatek od węgla, zamówienia dla hut i kwestye robotnicze. Konferencya wczorajsza nie wyczerpała tematu i mą być jeszcze kontynuowana. Minister przem. i handlu przyrzekł wziąć pod rozwagę dezyderaty poszczególnych przemysłowców.

POLSKI PRZEMYSŁ KORKOWY. W Polsce jest jedna większa fabryka wyrobów korkowych, przerabiająca surowiec sprowadzany z Portugalii. Fabryka wyrabia dziennie około 100 milionów korków. Pozatem w każdem większem mieście w Polsce istnieją drobne wytwórnie korków, których produkcya dzienna nie przekracza 750,000 korków. Odpadki z kory korkowej przerabiają fabryki, z których jedna w Łodzi i dwie w Warszawie. Łącznie przerabia się około 1500—2000 klg. dziennie.

STATYSTYKA PRZEMYSŁU I HANDLU W POLSCE. Sfery rządowe noszą się z zamiarem spo rządzenia ścisłej statystyki dotyczącej stanu przemysłu i handlu w Polsce. W tym celu w najbliższym czasie poczynione będą przygotowania zmierzające do wykształcenia odpowiedniej ilości fachowców, którzy w dziale tym będą pracować.

FINANSE

WYPŁATY NA KONTA ZAGRANICZNE P. K. O. Począwszy od dnia 1 czerwca br. PKO. i urzędy pocztowe rozpoczęły przyjmowanie wpłat na konta czekowe osób stale zamieszkałych zagranicą, względnie firm zagranicznych. Początkowo ustalono wysokość wpłaty jednorazowej do 50 zł.

WYMIANA MAREK NA ZŁOTE. Ministerstwo Skarbu zarządziło, że z dn. 16 bm. przystępuje Skarb Państwa do wymiany marek na złote. Wymianę tę dokonywać będzie do 30 listopada br. Centralna Kasa Państwowa, Kasy skarbowe, Oddziały Banku Polskiego, oraz Kasa Rządowa w Gdańsku, zaś od grudnia do końca maja 1925 r. tylko Centr. Kasa i oddziały Banku Polskiego. Do dnia 30 listopada br. przyjmować będą kasy skarbowe marki polskie przy uiszczeniu wszelkich należności.

Rząd angielski o urzeczywistnienie projektu Ruttenberga.

Londyn. (ŻAT). Na jednem z ostatnich posiedzeń angielskiej izby lordów, wystosował lord Raglan pod adresem rządu pytanie, czy p. Rutenberg spełnił wszystkie zobowiązania jakie wziął na siebie w związku z koncesyą elektryfikacyi w Palestynie. Podsekretarz stanu dla kolonii lord Arnold oświadczył w odpowiedzi, że koncesya w sprawie zaopatrzenia rejonu jaffejskiego elektrycznością jest w mocy a właścicielem koncesyi jest towarzystwo elektryfikacyjne w Jaffie. Jak donósł Wysoki komisarz Palestyny, działalność towarzystwa jest zadawalniająca i utrzymana ściśle w ramach warunków koncesyi. Jaffa i Tel-Awiw są zaopatrywane w siły elektryczne dla mieszkań, oświetlenia ulicznego i dal celów przemysłowych. Petach Tikwa otrzymuje światło elektryczne ze stacyi w Tel-Awiw. Centrala posiada 2 generatory o sile 1000 Hp. Wkrótce ma być ukończone urządzenie trzeciego generatora. Lord Arnold oświadczył przytem, że z zadowoleniem przyjął do wiadomości fakt, iż arabski zarząd miasta jakoteż prywatni konsumenci arabscy korzystają ze siły elektrycznej ze stacyi jaffejskiej już od października 1923. W Tel-Awiw znajduje się obecnie 184 punktów, a w Jaffie 126 oświeconych elektrycznością. Liczba prywatnych konsumentów w Tel-Awiw wynosi 800, w Jaffie 260.

Co się tyczy wielkiej koncesyi Jordanu przedstawia się sytuacya trochę inaczej. Układ zawarty z p. Ruttenbergem w dniu 21 września 1921 r. przewidział stworzenie towarzystwa z kapitałem niemniej jak miliona funtów. 200.000 funtów należało wpłacić gotówką pod warunkiem, że koncesya będzie po 2 latach wznowiona. W rzeczywistości wszystkie warunki zostały spełnione a Wysoki Komisarz jest zadowolony z przebiegu pracy. Techniczne badania przedwstępne przy źródłach Jordanu są na ukończeniu a plany oddano do dyspozycyi urzędu kolonialnego, który ma je ostatecznie zatwierdzić.

Rokowania w sprawie uzyskania ziemi dla wybudowy stacyi elektrycznej są w toku. Praca koło Jordanu rozpocznie się wkrótce, jeśli tylko uzyska się ziemię i jest nadzieja, że plan zostanie urzeczywistniony w roku bieżącym. W Hajffie zakupiono już ziemię pod budowę stacyi, a plany jej są gotowe. To samo można powiedzieć o Tyberyas. Przeznaczone do tego celu maszyny są już w kraju. Specyalny układ zawarto z zarządem miasta w sprawie zaopatrzenia go w światło elektryczne. Dla okręgu jerozolimskiego natomiast wypracowano plany jeszcze w roku 1921; jednakowoż urzeczywistnieniu ich stoi na przeszkodzie pewne towarzystwo, które otrzymało koncesyę przed wojną.

Pozatem doniesiono rządowi, że pierwsza część pracy będzie kosztowała 750.000 funtów szterlingów, z tego 300.000 będą pobierali robotnicy.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 4 czerwca.

Tendencya dla akcyj chwiejna i niejednolita.

Po giełdzie robiono: Jowrzno drobne 24.50, grube 21—20 i pół, Len 1, Nafta Krosno 0.50.

Dewizy: Praga 15.35—15.30, Szwajcarya 91.85, Wiedeń 7.35.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye	
	4 VI.	3 VI.
Polski Bank Przem. I-VIII	0·38—0·40	0·40
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	0·90	0·90
Ziemski Bank Kredyt.	„ex kupon"	—
Powszechny Bank Kred.	0·11	0·10
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	4·00—4·50	—
Polskie Tow. handl.	0·38—0·40	—
Handl. Sp. akc. „Impex"	—	—
„Pharma" Mag. Jawornicki	1·28—1·30	1·20
Tow. han. Bracia Rolniccy	0·25	—
„Polski Glob"	0·30	0·30
C. Hartwig, Poznan	—	—
Żegluga Polska	—	0·22
Warsz.Tow.Trans.i Zeglugi	—	—
Zieleniewski I—IV	10·90—11·05	11·50—11·20
H. Cegielski, Poznań	0·68—0·73	0·70—0·68
Parowozy I-V.	0·41	0·43
„Automotor" fabr.samoch.	—	—
„Lemiesz" fabr.masz.roln.	—	—
Jodrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia" żel.	—	0·35
Zakłady amunic. „Pocisk"	—	—
Huta żelazna, Kraków	—	—
„Górka" fabryka cementu	19·50	20·25—20·00
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	5·75	6·00
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	3·00—3·20	3·10—3·00
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	0·53	0·59—0·58
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	—	0·55
„Oikos" T. A.	—	—
„Strug" Przem. drzewny I.	1·20—1·25	1·30
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	0·15	—
Fabr. przet. tł. w Trzebini	—	5·40
„Azot" I—IV.	—	—
„Agrochemia"	—	—
„Siakus" Zj. fab. prz. wysk.	1·15—1·25	1·20
Fabr. cukru w Chodorowie	5·60—5·60	5·80—5·50
Cukrownia Chybie I.	7·35—7·50	7·50—7·30
A. Piasecki	1·45—1·50	1·45—1·40
Fabr. porcel. w Cmielowie	0·80—0·82	0·90—1·00
Elektr. w Sierszy I-IV	—	0·39
S. W. Niemojowski	—	0·60
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	0·12

GIEŁDY KRAJOWE.

Giełda warszawska z dnia 4 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 518½, bony złote 072—068, pożyczka złota 750 milionówka 052—051, pożyczka dolarowa ——.

Czeki Belgia tranz. 2320, Holandya tranz. ——, Londyn tranz. 2245, Nowy Jork tranz. 518½, Paryż tranz. 2670 Praga tranz. 1525 Szwajcarya tranz. 9117½ Wiedeń tranz. 782, Włochy tranz. 2262½.

Warszawa 4 b. m. (PAT.) **Giełda. Akcye** Podane cyfry rozumieją się w złotych. Bank Małopolski, Kraków ———, Bank Przemysłowy Lwów 041—039. Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 440—480 Puls 048—040—048 Wildt 018—021—018. Cukier Warszawa 380—420—400, Cegielski 066—063—067, Ursus 165 Parowozy 037—035, Zawiercie 38—32 Zegluga 022 Polska nafta 070—068, Siła i Swiatło 062—060, Cmielow ——. Starachowice 295—270 Pocisk 160—155 Zieleniewski 1625 Zyrardów 43—37 Chodorów 550—495—515, Trzebinia ——.

Lwów, 4. 6 PAT. Bank hipot. 0.73—0.77, bank przem. 0.44—0,44 i pół, browary 8.10—7.90, Chodorów 5.38—5.40—5.38, Chybie 7—6,90, Cegielski 6.66, Górka cement 18.50, nafta 0.60—0.65, pol. tow. bud. 0, 0,14, Rakszawa 3.70, Siersza elektryczna 0.56—0.57, ska wydawnicza 1.30, Sole potas. 5.35—5,50, Cmielów 0.70, Ojkos 3.20—3,18, Pezet 0.32—0.38.

GIEŁDY ZAGRANICZNE.

Wiedeń 4 bm. (PAT.) **Dewizy.** Amsterdam 26600 Zagrzeb i Belgrad 855 Berlin 16.85 (za bilion) Bruksela 3134, Budapeszt 076, Bukareszt 304, Chrystiania 9580, Kopenhaga 11780, Londyn 307.000, Madryt 9530, Medyolan 3104, Nowy Jork 70935, Paryż 3677, Praga 2096, Sofia 502 Sztokholm 18570 Warszawa ——— (za 10.000) Zurych 12485, Dolary 70460, Belgijskie 3140, duńskie 11640, marka niemiecka 16.30, angielskie 305.200, francuskie 3650, holenderskie 26300, włoskie 3100, jugosłowiańskie 851, norweskie 9440, polskie 13530 za 1 zł. rumuńskie 378, szwedzkie 18350, szwajcarskie 12360, hiszpańskie 9410, czeskie 2062, węgierskie 072.

Końcowe kursa dewiz w Berlinie z 4 bm. (PAT) cyfry w markach złotych Amsterdam 15631, Buenos Aires —— Bruksela 1875, Chrystiania 5630, Kopenhaga ——, Sztokholm 11072, Helsingfors 1042, Włochy 1817½, Londyn —— Nowy York ——, Paryż 2185, Szwajcarya 7337, Hiszpania 5561, Japonia ——, Belgrad 534 Rio de Janeiro ——, Wiedeń — Praga 1224½ Sofia ——.

Londyn, 4. 6 PAT. Radio Zamknięcie giełdy. N. Jork 431.37, Francya 84.45, Belgia 97,56, Włochy 99.18, Szwajcarya 24.56, Hiszpania 31.90, Portugalia 4.56, Holandya 11.55 i jedna czwarta, Dania 25.64 i pół, Norwegia 31.87 i pół, Szwecya 16.27 i pół, Helsingfors 171,75, Niemcy 18.000, Austrya 307.500, Praga 13775.

* * *

Paryż, 4. 6 PAT. Radio. Zamknięcie giełdy. Londyn 84.90, N. Jork 19.54, Belgia 87.20, Hiszpania 269.50, Włochy 85,25, Dania 343, Holandya 735, Norwegia 266, Szwecya 521, Praga 58.00 Rumunia 8.20, Wiedeń 27.75.

* * *

Zurych, 4. 6 PAT. Zamknięcie giełdy. Holandya 212 i pół, N. Jork 569, Londyn 24.84, Paryż 29.30, Medyolan 24.80, Praga 16.60, Budapeszt 00065, Bukareszt 2.47, Belgrad 6.90, Sofia 4.05, Wiedeń 00079 i siedm ósmych.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.